

Kinh Trung Bộ số 010.4

Kalama tri ân đh thuongthoicogidau & tuean ghi chép.

[25/08/2024 - 12:49 - han0889910251]

[25/08/2024- 0:00- tuean]

Hôm nay, chúng ta tiếp tục tinh thần của pháp quán niệm xứ ở trong bài kinh số 10 Trung Bộ Kinh, tức là bàn về Kinh Tứ Niệm . Đêm nay, chúng ta sẽ bàn về 6 nội xứ, 8 ngoại xứ. Đó là cái chữ dùng chuyên môn ở trong Kinh, còn từ phổ thông mình thường dùng đó là lục căn với lục. Hành giả tu tập đề mục pháp quán niệm, có lúc quán niệm 5 uẩn, có lúc quán niệm 6 nội xứ, 6 ngoại xứ tức là lục căn và lục trần. Thì chúng ta cũng cần làm quen với một số thuật ngữ ở trong Phật học, tức là mình thường nghe lục căn, lục trần nhưng có một số người rất là lạ với 6 ngoại xứ và 6 nội xứ. Đối với những vị đã từng xem qua Kinh tạng của Hòa Thượng Minh Châu với bản Hán tạng thì chữ này không có lạ, nhưng nếu mà mình thấy không có quen thì bờ ngỡ chút thôi, nhưng lâu dần nó cũng quen. Thì 6 nội xứ tức là chỉ cho mắt, tai ,mũi, lưỡi, thân, ý. Còn 6 ngoại xứ thì chỉ cho sắc, thính, khí , vị, xúc, pháp. Tức là 6 cái đối tượng để cho lục căn nó biết. Thì toàn bộ đời sống chúng ta ở trong bụng mẹ đến khi chúng ta đi vào cái quan tài thì trước sau nó cũng gói gọn trong sự vận hành và biến dịch của lục căn và lục trần mà thôi. Nói rộng lục căn, lục trần là thức nhưng mà ở đây Đức Thế Tôn chỉ đề cập đến cái phạm trù chính lục căn và lục trần. Thì như chúng tôi vừa giải thích thì lục căn tức là mắt, tai ,mũi, lưỡi, thân, ý. Lục trần là sắc, thính, khí, vị,xúc, pháp. Mà hành giả tu tập về cái đề mục gọi là quán niệm lục căn, lục trần sau: Trước hết, hành giả được sự vô thường, khổ, và vô ngã ở trong cái gọi là mắt và ở trong các cảnh sắc. Vấn đề này, có người đọc sơ qua họ hiểu được, thì không có gì để giải thích thêm. Thì con mắt thì vô thường, rồi cảnh sắc cũng vô thường, chuyện đó thì ai học Phật cũng biết rồi. Nhưng có người họ bờ ngỡ ở chỗ là không biết quán niệm chữ vô thường của lục căn và lục trần nó như thế nào. Tôi vừa trình bày hai trường hợp,

[3:28- tuean]

[25/08/2024 - 12:49 - han0889910251]

[25/08/2024- 0:00- tuean]

Hôm nay, chúng ta tiếp tục tinh thần của pháp quán niệm xứ ở trong bài kinh số 10 Trung Bộ Kinh, tức là bàn về Kinh Tứ Niệm . Đêm nay, chúng ta sẽ bàn về 6 nội xứ, 8 ngoại xứ. Đó là cái chữ dùng chuyên môn ở trong Kinh, còn từ phổ thông mình thường dùng đó là lục căn với lục. Hành giả tu tập đề mục pháp quán niệm, có lúc quán niệm 5 uẩn, có lúc quán niệm 6 nội xứ, 6 ngoại xứ tức là lục căn và lục trần. Thì chúng ta cũng cần làm quen với một số thuật ngữ ở trong Phật học, tức là mình thường nghe lục căn, lục trần nhưng có một số người rất là lạ với 6 ngoại xứ và 6 nội xứ. Đối với những vị đã từng xem qua Kinh tạng của Hòa Thượng Minh Châu với bản Hán tạng thì chữ này không có lạ, nhưng nếu mà mình thấy không có quen thì bờ ngỡ chút thôi, nhưng lâu dần nó cũng quen. Thì 6 nội xứ tức là chỉ cho mắt, tai ,mũi, lưỡi, thân, ý. Còn 6 ngoại xứ thì chỉ cho sắc, thính, khí , vị, xúc, pháp. Tức là 6 cái đối tượng để cho lục căn nó biết. Thì toàn bộ đời sống chúng ta ở trong bụng mẹ đến khi chúng ta đi vào cái quan tài thì trước sau nó cũng gói gọn trong sự vận hành và biến dịch của lục căn và lục trần mà thôi. Nói rộng lục căn, lục trần là thức nhưng mà ở đây Đức Thế Tôn chỉ đề cập đến cái phạm trù chính lục căn và lục trần. Thì như chúng tôi vừa giải thích thì lục căn tức là mắt, tai ,mũi, lưỡi, thân, ý. Lục trần là sắc, thính, khí, vị,xúc, pháp. Mà hành giả tu tập về cái đề mục gọi là quán niệm lục căn, lục trần sau: Trước hết, hành giả được sự vô thường, khổ, và vô ngã ở trong cái gọi là mắt và ở trong các cảnh sắc. Vấn đề này, có người đọc sơ qua họ hiểu được, thì không có gì để giải thích thêm. Thì con mắt thì vô thường, rồi cảnh sắc cũng vô thường, chuyện đó thì ai học Phật cũng biết rồi. Nhưng có người họ bờ ngỡ ở chỗ là không biết quán niệm chữ vô thường của lục căn và lục trần nó như thế nào. Tôi vừa trình bày hai trường hợp,

[3:28- tuean]

[25/08/2024 - 12:49 - han0889910251]

[25/08/2024- 0:00- tuean]

Hôm nay, chúng ta tiếp tục tinh thần của pháp quán niệm xứ ở trong bài kinh số 10 Trung Bộ Kinh, tức là bàn về Kinh Tứ Niệm . Đêm nay, chúng ta sẽ bàn về 6 nội xứ, 8 ngoại xứ. Đó là cái chữ dùng

chuyên môn ở trong Kinh, còn từ phổ thông mình thường dùng đó là lục căn với lục. Hành giả tu tập đề mục pháp quán niệm, có lúc quán niệm 5 uẩn, có lúc quán niệm 6 nội xứ, 6 ngoại xứ tức là lục căn và lục trần. Thì chúng ta cũng cần làm quen với một số thuật ngữ ở trong Phật học, tức là mình thường nghe lục căn, lục trần nhưng có một số người rất là lạ với 6 ngoại xứ và 6 nội xứ. Đối với những vị đã từng xem qua Kinh tạng của Hòa Thượng Minh Châu với bản Hán tạng thì chữ này không có lạ, nhưng nếu mà mình thấy không có quen thì bờ ngõ chút thôi, nhưng lâu dần nó cũng quen. Thì 6 nội xứ tức là chỉ cho mắt, tai, mũi, lưỡi, thân, ý. Còn 6 ngoại xứ thì chỉ cho sắc, thanh, khí, vị, xúc, pháp. Tức là 6 cái đối tượng để cho lục căn nó biết. Thì toàn bộ đời sống chúng ta ở trong bụng mẹ đến khi chúng ta đi vào cái quan tài thì trước sau nó cũng gói gọn trong sự vận hành và biến dịch của lục căn và lục trần mà thôi. Nói rộng lục căn, lục trần là thức nhưng mà ở đây Đức Thế Tôn chỉ đề cập đến cái phạm trù chính lục căn và lục trần. Thì như chúng tôi vừa giải thích thì lục căn tức là mắt, tai, mũi, lưỡi, thân, ý. Lục trần là sắc, thanh, khí, vị, xúc, pháp. Mà hành giả tu tập về cái đề mục gọi là quán niệm lục căn, lục trần sau: Trước hết, hành giả được sự vô thường, khổ, và vô ngã ở trong cái gọi là mắt và ở trong các cảnh sắc. Vấn đề này, có người đọc sơ qua họ hiểu được, thì không có gì để giải thích thêm. Thì con mắt thì vô thường, rồi cảnh sắc cũng vô thường, chuyện đó thì ai học Phật cũng biết rồi. Nhưng có người họ bờ ngõ ở chỗ là không biết quán niệm chữ vô thường của lục căn và lục trần nó như thế nào. Tôi vừa trình bày hai trường hợp,

[3:28- tuean]

[21/09/2024 - 06:29 - han0889910251]

[3:28- tuean] Thế nào là sự vô thường của lục căn và lục trần. Kính thưa quý vị, ở đây có vị nào thường xuyên liên lạc với người thân ở bên nhà, thì chúng tôi có cái đề nghị các vị nên tìm đọc một cái quyển sách gọi là tâm lý văn nghệ của hồng đức đình tấn dung, ông dịch ra từ cái bản chữ trung quốc, tiếng quan thoại của giáo sư Chu Quang Tiềm, ông dạy học ở bên Bắc Kinh. Có lẽ người nghe giới thiệu họ thấy bị sốc bởi vì Bắc Kinh là thủ đô của Trung Quốc, Trung Quốc cộng sản là một trí thức, xuất thân từ một cái xứ cộng sản thì có lẽ cái suy nghĩ của ông cũng không có gì là xuất sắc, không có gì đặc biệt, nhưng ở đây chúng tôi xin thưa rằng cuốn tâm lý văn nghệ đó nó rất là cần thiết cho một người muốn nghiên cứu, tìm hiểu những cái góc cách khác nhau của các cái gọi là thưởng thức văn hóa, từ cái thưởng thức về tranh ảnh nghệ thuật, một tác phẩm văn chương, một bài thơ, một tiểu thuyết. Thì trong cái quyển sách đó, giáo sư Chu Quang Tiềm mở ra cho chúng ta nhiều cái gọi ý rất là đặc biệt, và ở đây không không có một chút gì mang cái sắc màu chính trị, tư bản, hay cộng sản ở đây cả, đặc biệt của cuốn sách này thuần túy là nghiên cứu về học thuật mà thôi, cái quyển này chúng tôi nghĩ nó đã tiết bản rồi, cái quyển này hình như chỉ in 500, 700 cuốn gì đó, chứ không có nhiều, ngày trước chúng tôi rời Việt Nam dường như nó đã tiết bản rồi, nhưng nếu mình tìm ở các nhà sách cũ thì nó vẫn gặp. (<https://www.dtv-ebook.com/doconline.php?hash=MTg0MjQ=>).

Đêm nay khi nói về 6 nội xứ, 6 ngoại xứ, tức là lục căn, lục trần thì bất ngờ chúng tôi nhớ đến quyển sách đó và muốn gợi ý cho các vị mà nếu liên lạc được ở bên nhà mà nếu tìm được cuốn đó thì rất là quý, bản thân chúng tôi chỉ có một cuốn, hiện tại không có nữa. Thì kính thưa quý vị, thế nào là vô thường của nhãn căn và cảnh sắc, khi chúng ta phân tích, trình bày thì rõ ràng hai cái khác nhau, nhưng trong thực tế con mắt ở đâu cảnh sắc ở đó, và cảnh sắc ở đâu con mắt ở đó, không bao giờ có một cái gì đó trên cuộc đời này mình gọi nó là cảnh sắc mà mình tách rời ra được cái con mắt. Cái gì được gọi là cảnh sắc là bởi vì cái đó nó được con mắt mình nó biết, mà con mắt được gọi là con mắt bởi vì nó có sắc để nó nhìn thấy. Thí dụ như một người mù, họ không thấy đường nữa thì trên chữ nghĩa vẫn gọi nó là con mắt, nhưng Việt Nam mình con mắt được dùng với nghĩa là thấy. Ví dụ như con em ở bên Việt Nam có làm cái gì bất cần, sơ ý thì ba mẹ, anh chị kêu là ‘bộ mày không có con mắt à, con mắt mày để sau ót phải không?’, đó là câu mắng bên Việt Nam, nhưng mình đem ứng dụng nhận thức là đúng, con mắt ở trong tiếng Việt mình nó có ý nghĩa là thấy, nhưng đối với người mù họ không thấy, nhưng vẫn gọi là con mắt, vì ngoài con mắt ra không biết gọi cái cục thịt đó là cái gì, thì sự vô thường của cái nhãn quang của mình thực ra trong đời sống nó rất rõ, mình không thấy, mối quan hệ rất là mật thiết giữa tinh thần và vật chất. Tự nhiên trong đời, chúng ta thích một món gì đó, thích nhìn ngắm một cái màu sắc nào đó, rồi đến một lúc nào đó không thích nhìn nó nữa, cũng cảnh sắc đó thôi mà cái lòng của chúng ta đã thay đổi, lòng ta đã thay đổi thì mỗi khi con mắt mình nhìn thấy cái đó thì mình khó chịu, dù con mắt nó chỉ làm

một chuyện duy nhất đó là chụp ảnh cái đồ vật. Theo giáo lý A tỳ đàm, thì khi mình nhìn thấy một cái gì đó mình thích hay mình ghét, thì thích hay ghét đó nó là một cái giai đoạn sau, thuộc về tâm lí. Cái con mắt mình theo giáo lý A tỳ đàm thì gọi là nhãn thức, thì nó chỉ biết 1 chuyện thôi, là nó cảnh sắc thôi, còn cái chuyện mà phân biệt tốt xấu là cái phần còn lại thuộc về tâm lí chứ không phải sinh lí. Con mắt nó chỉ làm cái việc thuộc về sinh lí thôi, đó là thấy. Sự vô thường của cái mình gọi là nhãn quan, hay là thị giác thì trước sau gì, dù mình thích hay không thích thì cặp mắt mình cũng thấy cảnh đó, nhưng mà các vị biết rõ một điều là theo cái năm tháng thị giác của chúng ta nó thay đổi, mà cái óc thẩm mỹ hay mỹ quan của chúng ta cũng thay đổi và bản thân cái vật chất mà mình nhìn ngắm nó cũng thay đổi. Một cái hoa mình nhìn ngắm nó, buổi sáng mình thấy tuy nó đẹp, trưa mà nắng lên cao mình không thấy nó đẹp nữa, một là một hình thức vô thường của cảnh sắc. Rồi có những cái hoa quỳnh, ban đêm thì nó nở nhưng mà ban ngày thậm chí nó còn héo nữa, đó là sự vô thường của cảnh sắc. Nói chung tất cả những gì chúng ta nhìn thấy được đều gọi là cảnh sắc, như vậy một cái hoa nó có thể cùng một lúc, trong mỗi giây khắc nó có thể là một cảnh, nhưng riêng cái hoa nở nhiều thời điểm thì nó có thể trọn vẹn cả cảnh. Ví dụ, Đức Thế Tôn đã nhắc đi nhắc lại vấn đề này, đó là trong lúc mình dùng con mắt mình nhìn ngắm cái hoa thì cái hoa nó là cảnh sắc, nhưng mà lúc đó nếu cái hoa đó nếu cái hoa nó giòn, có ai đó lấy cái tay bẻ cái hoa đó thì nó gãy, thì lúc bấy giờ cái tiếng giòn, cái tiếng gãy, mùi thơm cái hoa đó mà mình nhắm mắt lại mình ngửi cái hoa đó, thì lúc bấy giờ cái hoa nó đã thành cảnh tiếng, cảnh mùi, rồi khi nào mình ném cái vị hoa, mình lấy cái lưỡi mình chạm vô cái hoa biết nó là đắng hay nó ngọt, mình lấy cái tay mình sờ nó thì lúc bấy giờ nó là cảnh xúc. Nói như vậy, vạn vật trên đời này là vô thường thì đó cũng là cách nói rằng là cảnh sắc cũng vô thường, cảnh thanh là vô thường, cái hoa lúc nở lúc tàn, thì lúc đó cảnh sắc, cảnh thanh, cảnh vị kia cũng có lúc có lúc không, toàn bộ cuộc sống của chúng ta chỉ là một chuỗi dài tiếp nối của cái thương và ghét. Cái cặp mắt của chúng ta nó vô thường ngoài cái chuyện mở mắt mình lớn lên mình bị mờ thì khỏi nói rồi, nhưng ngay trong cái sự thường thức và nhìn ngắm nó cũng có cái sự vô thường trong đó rồi. Trong Kinh Đức Phật phân tích các loại thế giới ra thành 3 trường hợp, tức là thế giới chúng sanh. Cái trường hợp thứ hai đó là thế giới không gian. Tại sao gọi chúng sanh là thế giới, bởi vì đối với con người thôi, chưa kể đất, đá, sao, hoa, cỏ gì, chỉ kể trong 1 tập thể con người thôi, các vị thử tưởng tượng là một chiếc xe bus có khoảng 10 hành khách trên đó, thì đủ thứ vấn đề hết, người thì đang có chuyện buồn trong gia đình, người thì đang có chuyện vui trong gia đình, mà chuyện buồn trong gia đình thì nó có hàng trăm, hàng triệu cách, buồn vì con hư, học lười, chồng mình thì ăn chơi trác táng, buồn vì nhà nghèo, buồn vì bản thân mình bệnh hoạn, nói chung là ở trong mỗi chúng sanh nó có vô số vấn đề. Trong khi đó Cả chục, trăm chúng sanh, cả ngàn chúng sanh thì biết bao nhiêu trong đó, nó rối rắm. Cho nên Đức Thế Tôn Ngài dạy chúng sanh là một thế giới. Trường hợp thứ hai đó là không gian sinh hoạt mà chúng sanh đang có mặt ở trong đó.

[02/03/2026 - 02:23 - thuongthoicogidau]

Quý vị Phật tử hôm nay chúng ta tiếp tục một phần à của pháp tứ niệm xứ ở trong bài kinh số 10 Trung bộ kinh tức là bài về kinh về tứ niệm xứ. Đêm nay à chúng ta sẽ bàn về ở sáu nội xứ, sáu ngoại xứ. À đó là cái chữ dùng à chuyên môn ở trong kinh. Còn cái từ phổ thông mình thường dùng á đó là “lục căn” với “lục trần”, hành giả tu tập đề mục pháp tứ niệm xứ có thể có quán niệm năm uẩn có lúc thì quán niệm năm triền cái, cũng có lúc á thì quán về sáu nội xứ, sáu ngoại xứ tức là lục căn, lục Trần thì chúng ta sao cũng cần làm quen cần làm quen với một số thuật ngữ ở trong Phật học tức là mình thường nghe là lục căn, lục trần nhưng mà có thể có một số người rất là lạ với sáu nội xứ, sáu ngoại xứ, đối với những vị mà đã từng xem qua kinh tạng dịch bởi thầy Minh Châu hoặc là Hán tạng thì cái chữ này không có lạ nhưng mà nếu mà mình không có quen á thì mình sẽ thấy nó hơi ngỡ ngàng chút thôi nhưng mà dần thì cũng quen

Thì sáu nội xứ tức là chỉ cho mắt, tai, mũi, lưỡi, thân ý

còn sáu ngoại xứ á thì chỉ cho là sắc, thanh, hương, vị, xúc, pháp tức là sáu cái đối để cho lục trần, lục căn nó biết thì toàn bộ đời chúng ta từ ở trong bụng mẹ cho đến khi chúng ta đi vào cái quan tài thì trước sau gì nó trước sau nó cũng gói gọn trong cái sự vận hành và biến diệt của lục căn và lục trần mà thôi. Nói rộng á lục căn, lục trần, lục thức nhưng mà ở đây đức Thế Tôn chỉ đề cập đến cái phạm trù chính đó là lục căn và lục trần.

Thì như chúng tôi vừa giải thích thì lục căn tức là mắt, tai, mũi, lưỡi, thân, ý. Lục trần tức là sắc, thanh, hương, vị, xúc, pháp. Mà hành giả tu tập về cái đề mục gọi là chánh niệm lục căn lục trần. Trước hết hành giả được cái sự vô thường, khổ và vô ngã ở trong cái gọi là mắt và ở trong các sắc những vấn đề này có người thì sơ qua họ sẽ nghĩ rằng họ hiểu rồi không có gì để ghi chép thêm thì con mắt là nó vô thường rồi cảnh sắc nó cũng là vô thường đó là cái chuyện đó là ai học Phật thì cũng Biết rồi nhưng mà cũng có người thấy bờ ngõ ở chỗ là không biết quán niệm với chữ vô thường của lục căn và lục trần nó như thế nào. Có được vừa trình bày hai trường hợp một là có người họ nghĩ rằng đọc qua để hiểu rồi nhưng có người thì họ là bờ ngõ hiểu là hiểu như trên nghĩa như vậy mà trong thực chứng nó ra sao mà trong cái thực tế tu chứng nó ra sao Khi mà phân tích ra đó thì chúng ta rõ ràng Đức Phật tách rời cái gọi là lục căn với là lục trần. Nhưng mà trong thực tế á thì không bao giờ có chuyện mà lục căn với lục trần mà tách rời nhau được. Bởi vì mắt nó chỉ có tồn tại để làm một chuyện duy nhất mà thôi. Đó là để thấy mà thế nào là cái sự vô thường của lục căn và lục trần.

Kính thưa quý vị, ở đây a có vị nào mà thường xuyên liên lạc với người thân ở bên nhà đấy Thì à chúng tôi có cái đề nghị các vị nên a tìm đọc một cái quyển sách gọi là tâm lý văn nghệ của Không Đức Đinh Tấn Dung. Ông dịch ra từ cái bản chữ Trung Quốc tiếng quan thoại, dịch từ cái bản nguyên tác tiếng quan thoại của giáo sư Chu Quan Tiềm. Giáo sư Chu Quan Tiềm ông dạy học ở bên Bắc Kinh á. Ở thì có lẽ là vừa nghe giới thiệu thấy bị sốc ở chỗ là Bắc Kinh là thủ đô của Trung Quốc mà Trung Quốc là xứ Cộng sản mà một trí thức xuất thân từ một cái xứ cộng sản thì có lẽ là cái suy nghĩ của ông cũng không có cái gì là xuất sắc, không có gì là đặc biệt. Nhưng ở đây chúng tôi xin thưa rằng á là cái quyển tâm lý văn nghệ đó đó nó rất là cần thiết cho một người muốn nghiên cứu, muốn tìm hiểu những cái góc cạnh khác nhau của cái gọi là thưởng thức văn hóa, từ cái sự thưởng thức về tranh ảnh nghệ thuật một tác phẩm văn chương một bài thơ một cuốn chữ thuyết thì ở trong quyển sách Tâm lý văn nghệ đó thì giáo sư mở ra cho chúng ta nhiều cái gọi ý rất là đặc biệt và ở đây không có một chút gì mang cái sắc màu chính trị tư bản cộng sản ở đây. đặc biệt sách này là thuần túy nghiên cứu về học thuật mà thôi Cái quyển này có lẽ là chúng tôi nghĩ có lẽ đã tuyệt bản rồi. Bởi vì Việt Nam mang tiến là chục triệu dân mà mình in cách rất là hạn chế. Cái quyển này in hình như chỉ có 500 hay là 700 cuốn gì thôi chứ không có nhiều. Trước ngày chúng tôi rời Việt Nam dường như là nó đã tuyệt bản rồi. Nhưng mà thỉnh thoảng nếu mình cái ý mình tìm ở các nhà sách cũ thì có thể gặp.

ở đây đêm nay khi mà nói về cái đề tài sáu nội xứ sáu ngoại xứ tức là lục căn lục trần thì bắt chợt chúng tôi nhớ được quyển sách đó và muốn ghi muốn gọi ý cho các vị Phật tử kêu nó liên lạc được bên nhà mà tìm mua được cuốn nó thì rất là quý bởi vì bản thân chúng tôi thì chỉ có một cuốn nhưng hiện tại không có nữa.

Dạ thì kính thưa quý vị cái nào mà chịu vô thường của nhãn căn và cảnh sắc nếu như chúng được trình bày rằng khi phân tích thì hai cái khác nhau. Con mắt mình và cái cảnh sắc là hai cái khác nhau. Nhưng mà trong thực tế á thì con mắt ở đâu cảnh sắc ở đó. Mà cảnh sắc ở đâu thì con mắt ở đó. Không bao giờ có một cái gì đó trên đời này mình gọi nó là cảnh sắc mà mình có thể tách từ ra được cái gọi là con mắt cái nó cái gì mà được gọi là cảnh sắc là bởi vì cái đó nó được con mắt mình nó biết được con mắt mình nó biết. Mà con mắt nó được gọi là con mắt là bởi vì nó tác dụng mà nó nhìn thấy nó nhìn thấy thí dụ như một người mù họ không thấy đường nữa thì trên chữ nghĩa thì vẫn gọi vẫn rồi đó là con mắt, con mắt của người mù nhưng mà thật ra đó thì trên ý nghĩa mà chữ hán á thì ở trong Việt Nam Minh cái chữ con mắt á người ta vẫn dùng với ý nghĩa là cái chữ thấy. Ví dụ như con em ở bên Việt Nam mà có làm gì mà bắt cần theo ý thì ông ba mẹ anh mắng bộ mày không có mắt hả hoặc là con mắt mà để sau ót phải không? Đó là cái câu mắng ở bên Việt Nam nhưng mà đem mình đem ứng dụng được này rất là đúng, cái con mắt ở trong tiếng Việt mình nó có cái ý nghĩa là thấy, chỉ cái thấy nhưng mà đối với người mù họ không thấy mình vẫn gọi con mắt bởi vì ngoài cái con mắt, không biết gọi cái cục thịt ở Đó là cái gì thì mình đành phải chỉ gọi đó là con mắt mà thôi.

Thì cái sự vô thường của cái nhãn quan của mình nó thật ra trong đời sống nó rất rõ mình thấy cái quan hệ rất là mật thiết dựa cái gọi là cái tinh thần và vật chất nên chúng ta không để ý cũng không có nhận ra. Tự nhiên trong đời chúng ta tự nhiên thích một cái món đồ gì đó thích nhìn ngắm một

cái màu sắc nào đó rồi đến một lúc nào đó không thích nhìn nó nữa cũng cảnh khác nó thôi nhưng mà cái lòng chúng ta đã thay đổi và khi mà cái lòng ta đã thay đổi thì mỗi khi con mắt của ta nhìn thấy cái đó mình cũng thấy mình khó chịu, dù con mắt trước sau nó chỉ làm một chuyện duy nhất đó là nó chụp ảnh các cái sự vật các cái đồ vật các cái thứ vật thôi chứ nó không có ngoài ra theo trong giáo lý đàm thì khi mình nhìn thấy một cái gì đó mà mình thích hoặc mình ghét thì cái ghét và cái thích đó nó là một cái giai đoạn sau thuộc về tâm lý thuần túy. Còn riêng con mắt mình á thì trong giáo lý A tỳ đàm còn gọi là cái nhãn thức thì nó chỉ biết một chuyện thôi. Đó là nó cảnh sắc thôi. Còn cái chuyện mà phân biệt tốt xấu là cái phần còn lại thuộc về tâm lý chứ không phải thuộc về sinh lý nữa. Con mắt nó chỉ làm cái công việc của sinh lý thôi. Tức là nó thấy thôi. Cái sự vô thường của cái mình gọi là nhãn quan hay là cái thị giác á trước sau gì đó thì đầu mình thích hay mà không thích thì cặp mắt của mình cũng thấy cái cảnh đó. Nhưng mà các vị cũng biết rõ một điều đó là theo cái năm tháng cái thị giác của chúng ta nó thay đổi mà cái óc thẩm mỹ hay là cái mỹ quan cho chúng ta cũng thay đổi và bản thân cái vật chất mà mình nhìn ngắm nó cũng thay đổi. Dạ nó cũng thay đổi. Một cái hoa mình ngắm nó lúc ví dụ như hoa 10 giờ này đi mình ngắm nó buổi sáng thì mình còn thấy tươi nó đẹp nhưng mà buổi trưa mà nắng lên cao rồi đó mình không thấy nó đẹp nữa. Đó là cũng là một cách một cái hình thức vô thường của cảnh sắc rồi có những cái hoa như hoa quỳnh ban đêm á thì nó nở nhưng mà ban ngày á thì nó lại thậm chí nó còn héo nữa đó cũng là cái sự vô thường của cảnh sắc nói chung là tất cả những gì mà chúng ta thấy được đều được gọi là cảnh sắc như vậy thì một cái hoa nó có thể cùng một lúc nó có ngay trong mỗi giây khắc nó có thể là một cảnh là một cái thứ trần cảnh khác nhưng mà riêng cái hoa nở nhiều thời điểm khác thì nó có thể là trọn vẹn cả đạo cảnh. Ví dụ trước chúng tôi đã nhắc đi nhắc lại vấn đề này. Mình dùng trong lúc mà mình dùng cặp mắt để mình nhìn ngắm cái hoa đó thì cái hoa nó là cảnh sắc. Nhưng mà lúc đó nếu mà cái hoa đó là một cái hoa nó giòn có ai đó lấy cái tay mà bẻ cái cánh hoa cho nó gãy. Thì lúc bấy giờ cái tiếng giòn tiếng gãy của mùi thơm của hoa đó khi mình nhắm mắt lại mà mình nghĩ vào cái hoa thì lúc về cái hoa nó trở thành cảnh khí, cái cảnh mùi. Rồi khi nào mà mình ném cái vị hoa, lấy cái lưỡi mà mình thử mình chạm vô cái hoa biết nó là đắng hay là nó là ngọt hay là nó là nhạt thì đó là lúc bấy giờ nó cảnh vị mà mình lấy tay mình sờ nó thì cái hoa đó mà lúc bấy giờ nó đã thành ra là cảnh xúc nói như vậy nghĩa rằng là vạn vật trên đời nếu mà vạn vật trên đời này là vô thường thì đó cũng là một cách nói rằng là cảnh sắc là vô thường, cảnh thanh là vô thường, cảnh ý là vô thường cảnh hoa lúc nở lúc tàn thì như vậy thì cảnh sắc, cảnh thanh, cảnh ý cảnh vị kia nó cũng có lúc có rồi cũng có lúc không mà toàn bộ cái đời sống của chúng ta chỉ là một chữ dài ghép nối của cái thương và ghét, thích thích mà thôi cái điều này chúng tôi cũng nhớ đã nó nói đi nói lại rất là nhiều lần mà cái cặp mắt của chúng ta đó nó vô thường ngoài cái chuyện ở mình ở mắt lớn lên mình bị lờn bị mờ, mình bị manh á thì ta khỏi nói rồi nhưng mà ngay ở trong cái sự thường thức về nhìn ngắm nó cũng có cái sự vô thường trong đó rồi.

Trong kinh Đức Phật phân tích cái gọi là thế giới nó ra thành ba trường hợp. Cái trường hợp thứ nhất gọi là “áp cá lô cá” tức là thế giới chúng sanh. Cái trường hợp thứ hai đó thì là “ô ca sá lô cá” là cái thế giới không gian. Tại sao gọi là gọi là chúng sanh mà gọi là thế giới? Bởi vì giữa những con người thôi chứ đừng có kể đất, đá, trăng, sao, hoa cỏ gì mà chỉ kể trong một tập thể con người thôi chỉ có thể tưởng tượng cái cảnh một cái chiếc xe bus có khoảng 10 người khách trên đó thì có đủ thứ vấn đề hết. Người thì đang có chuyện buồn trong gia đình, người đang có chuyện vui trong gia đình, mà chuyện buồn trong gia đình thì nó có hàng trăm, hàng ngàn hàng triệu cách buồn vì con hư, con nó học lười, buồn vì chồng của mình thì ăn chơi cát tán, buồn vì nhà nghèo buồn vì bản thân mình bệnh hoạn. Nói chung là ở trong mỗi chúng sanh nó có vô số vấn đề đó là trong khi đó cả chục chúng sanh cả trăm chúng sanh cả ngàn chúng sanh thì nó biết bao nhiêu nó rối lắm cho nên đức thế tôn mới nói rằng chúng sanh là một thế giới nó gọi là “sách tá tô” trường hợp thứ hai đó ngài gọi là “ô ca tá lô tác tích” cho cái không gian sinh hoạt mà chúng đang có mặt ở trong đó ví dụ như cõi người cõi trời hay là cảnh giới địa ngục thì đó cái không gian, rồi cái thứ ba mới là đặc biệt gọi là cái “xăng kha tá lô ca” là cái pháp thế gian tức là cái sự hữu tồn tại và vận động của mỗi sự vật trong thế gian này nó đã là một giới rất là bao la rồi. Thì tự nhiên chúng tôi trích dẫn cái bài kinh nói về ba thế giới đó là lục trần và lục căn của mình đây cái thế giới mà của cảnh nó là một cái thế giới muôn màu muôn vẻ thì vào căn cơ cái trình độ sở thích, bối cảnh, cái điều kiện văn hóa

giáo dục của mỗi người mà con mắt của chúng ta có một cái cách thưởng thức và hưởng thụ đánh giá nhận xét cái cảnh sắc khác nhau ví dụ như là mình nói ra hy vọng các vị đây không có người nào giận hết bởi vì mình nói là phải nói sự thật thí dụ như cái người đen là một, người mẽ, người phi thì bên Việt Nam mà thí dụ như người dân nông thôn mà thì các đối tượng này phần lớn họ thích màu mè họ thích cái sắc sỡ thí dụ như ngày xưa chúng tôi ở dưới miền tây bên Việt Nam á chúng tôi có thời gian ở dưới miền chúng ta biết cái người miền này da họ đen nhiều khi họ móc trời cả năm họ ở dưới đồng ở dưới ruộng nó đóng phèn nhưng mà cái nào tét lẽ lộc á thì thôi họ cũng tồ họ chết thôi nhìn họ đánh phấn son từ cần cổ đó lên thì nó trắng nhờn như là cái thằng trông chết trôi, ở trên thì tồ, mắt thì tồ cho mày đen, môi đỏ quét vậy đó. Vậy là đã lắm còn áo quần á thì thôi mặc màu nào màu thật là sáng mới chịu chứ còn cái màu mà thường thường là ko chịu, mình quay đến người da đen cũng vậy ăn mặc dị hợm thì mới chịu tùy thuộc vào cái trình độ văn hóa, cái bối cảnh xã hội cái điều kiện tâm lý điều kiện giáo dục của mỗi người mà chúng ta có một cái cách thưởng thức hưởng thụ đánh giá nhận xét cảnh khác nhau và nếu nói như vậy thì bản thân cái nhãn thức của mình và cái cảnh sắc nó cũng có sự vô thường ở trong đó rồi, có sự vô thường. Hồi đó mình nhìn cầm chướng mình không thấy nó khó chịu nhưng bây giờ mình thấy khó chịu, trước đây đó thì mình thích cái màu mà nó sặc sỡ, hoặc là màu trắng màu của tuổi trẻ như màu hồng phấn màu đọt chuối thích màu trắng tinh hoặc là màu đỏ lòm còn bây giờ khi mình đi xa mình tiếp xúc với nhiều hạt cườm rồi thì mình thấy cái màu đó nó sến, nó cái lương, tự nhiên cái mình bỏ đi giờ một phần là mình tự ái, phần nhiều khi mình cũng nghĩ ra mình thấy như có mấy cái màu mà nó nhu nhu nó nhả nhả vậy nó hay hơn ít nhất nó không có làm mình nói bậy người ta ko tập trung sự chú ý lên trên người của mình từ từ cái những cái quan hệ xã hội rồi chuyện văn hóa, điều kiện giáo dục, cái bối cảnh sinh hoạt xung quanh nó khiến cho mình thay đổi đi, thay đổi đi cách nhìn rồi những cái có một điều mà các vị có lẽ biết rồi các vị về mặt này có lẽ các vị giỏi hơn chúng tôi là có những người mà họ bị cái bệnh loạn sắc, các vị biết là tự nhiên Thì nó trong bốn cái màu xanh, vàng, đỏ, trắng tự nhiên họ bị dị ứng một cái màu nào đó, ví dụ màu xanh họ không có nhìn thấy màu xanh được. Họ không nhìn thấy là có nhiều cách hoặc là họ thấy nó trở thành một màu khác hoặc là họ không thấy họ thấy nó chỉ là một cái một cái vệt mờ vậy thôi chứ họ không biết nó là màu gì. Thì đó là chia kẻ có những trường hợp mình bị cái chứng bệnh gọi là bệnh loạn sắc là như vậy. Dĩ nhiên cũng phước ơn trời cái bệnh này nó ko có nhiều chứ nó nhiều cũng rất là mệt. Mình nhờ mấy người đó mà họ đi mua đồ mich lòng lắm là bởi vì nhờ họ mua màu đỏ mà giác nguyên đồng màu xanh chắc tức chết nhưng mà nhờ là ít thì bệnh này nó cũng hiếm, bệnh loạn sắc không có biết bên tiếng anh hoặc là cái y học nó kêu cái đó bệnh nó bệnh gì cái đó chúng ta chỉ đọc sách đọc thấy người ta nói như vậy thì nhớ cái tên bằng tiếng Hán Việt là bệnh loạn sắc lại vậy thôi hoặc là thấy nó ra màu khác hoặc là không thấy nó nữa thấy nó mờ mờ nó nhạt nhạt vậy đó.

Vậy chúng tôi phải đi một nó hơi xa xôi nó mênh mông là muốn nói rằng cái thế giới của sống của chúng ta chỉ riêng cái thế giới màu sắc nó đã lắm rồi rầm ròi, cũng cái hình ảnh đó mà có lúc mình thích, có lúc mình không thích, còn lúc mình có bằng mọi giá, mất hết thời gian công sức tìm, tiền bạc mất nhiều nhiều để có được những cái đó chỉ vì cái màu của nó thôi chỉ vì cái màu nó thôi rồi đến khi mà nó mình bằng mọi cách để mình tổng, mình bỏ bớt, mình ném, mình quăng, mình giục, mình bán đồ bán tháo, mình cho đồ cho tháo tất cả những thứ mà trước đây mình thích, mình chuộng như vậy. Tùy thuộc vào cái thích của chúng ta, tùy thuộc vào cái trình độ của chúng ta mà mà những cái sở thích của mình cái trình độ văn hóa của mình, cái tâm cảnh của mình nó lại cũng là vô thường chính vì nó vô thường cho nó mới dẫn đến cái chuyện mình thưởng thức lúc vậy lúc khác, Khi mắt nhìn thấy cái gì, khi tai nghe tiếng gì hành giả cũng hiểu rằng cái gì đây rồi nó cũng có lúc nó vô thường chứ nó không phải như vậy hoài. Hồi mình còn nhỏ thì mình thích đồ chơi, mình thích tất cả những màu sắc, những cái cảm giác nào nó thuộc về trẻ thơ thí dụ như các vị 12 tuổi cái màu sắc hình ảnh của Disneyland bây giờ bắt người lớn mình cũng ăn mặc hình ảnh, ăn mặc áo quần có hình chuột Mickey rồi tay thì cầm chuột Mickey rồi đi vô trong cái Disneyland rồi ăn kẹo kị cục lắm, cũng có mấy hình nhìn thấy nó kỳ kỳ Mình xem đầu óc mình bây giờ những cái hình ảnh những cái những sự kiện mà về công chúa bạch tuyết, rồi chú lùn, rồi con vịt Donal là chuột Mickey hoặc là con hươu Bambi thì mấy cái đó mà đối với mình nó không như ngày xưa có thể mình cũng còn thích thậm chí có những danh nhân những vĩ nhân trên thế giới vẫn còn thích cái

One Disney thích cái hoạt hình á vẫn còn thích nhưng mà Cái thích đó của người lớn nó không còn giống như là cái thích trong sáng hồn nhiên thơ ngây của cái trẻ con nữa rồi vì thì theo năm tháng, cái tâm tư tình cảm, cái trình độ văn hóa cái điều kiện giáo dục, cái tác động từ xã hội nó khiến cho mình có những cái suy tư khác hẳn đi, tâm cảnh của mình từ đó nó cũng thay đổi cho nên những cái gì mình thấy những gì mình nghe mình nghĩ mình nếm cũng có một cái giá trị rất là tương đối và nó ước lệ dễ sợ lắm. Có những cái nền văn hóa người ta chấp nhận cái chuyện đó nhưng cũng có những nền văn hóa người ta không chấp nhận cái chuyện đó ví dụ như ở bên Tây phương gồm Mỹ cũng có, Pháp cũng có người ta có những cái bãi tắm mà mọi người đi vào trong đó thì có thể là giống như xem cái đó giống như cái vườn địa đàng mình có thể là mình thanh thản thoải mái và người ta xem cái chuyện đó là một cái tự nhiên ko có gì hết nhưng mà thử thời đêm mình đem những cái bối cảnh đó mình đem về Trung Quốc đem về Korea đem về Việt Nam thì người ta không chịu. Mặc dù ở cái sâu thẳm tâm hồn, ở trong sâu thẳm cái bản chất thật sự của con người có thể có động nhưng ở trong cái sự phô diễn, ở trong cái sự thưởng thức trong cái sự thưởng ngoạn ngắm nghĩa của mỗi người, cái văn hóa đôi khi người ta không chấp nhận các chuyện đó được. Cho nên hành giả khi thấy cái gì nghe cái gì hỏi lòng mình cảnh này là thường hay là vô thường? Dĩ nhiên thì khi mà nghe như vậy các vị nghĩ giống tu thiền, không biết là vô thường mà tự hỏi xin thường không phải như vậy. Ngày nào mà mình có tu mình đề nhắc nhở đến vấn đề đó thì là mình nhắc nhở bằng những câu như vậy. Tức là khi thấy thì quán tưởng đây là thường vô thường nhưng mà thực ra trong thực tế tu hành của hành giả sẽ thấm vía cái sự vô thường của thanh, hương, ý, vị, xúc bằng chính cái sự thể hiện, bằng chính cái sự thân chính của hành giả chứ lúc bây giờ ai còn thấy không hiểu vấn đề đó như là kinh sách nữa. Mình không có lặp lại nguyên một câu à cái này là thường hay vô thường, cảnh sắc này là vô thường. Cái gì vô thường thì cái đó khổ hoặc gì là khổ thì cái đó không phải là của ta. Bởi vì nếu nó là của ta thì ta có thể biến nó như thế này, có thể mong mỏi cho nó như thế kia, nó đừng nó như thế nọ, mà khổ nó là mình không điều khiển được. Cho nên nó là vô ngã. Đó là mình trả bài như con kén.

Nhưng mà nắm cái đó nó chỉ có đối với một hành giả tinh chuyên nhiều ngày nhiều tháng và tùy theo cái khả năng tu chứng cũng như tùy theo cái mức độ tri mông sâu cạn của ba la mật đời trước mà chúng ta tiến nhanh hay là chậm ở trong cái hành trình tu chứng đó, cái điều rất là đặc biệt ở đây ở trong Phật pháp đó là Đức Phật ngài đã phân tích lục căn lục trần nó như là những cái thế giới mà chúng ta cả đời mình. Mình có nhiều khi mình không để ý mình sống giống như một con cá nó sống ở trong cái đại dương nó không có ý thức được rằng nó đang sống trong nước nó không có hiểu thì một người mà không có học chánh pháp do cái vô minh nhiều đời đó thì chúng ta cũng sẽ giống như con cá sống ở trong nước mà không biết chúng ta thật chúng ta bị sai xử bị điều khiển, bị tác động mãnh liệt thường xuyên trong từng giây từng phút bởi cái lục căn lục trần mà chúng ta không có hay, chúng ta không có hay thì lâu lắm á mới có một người tỉnh thức từ từ cái giấc mộng đó chẳng hạn như trong kinh nói mà Bồ Tát mà đêm cuối cùng mà trước khi mà rời hoàng cung đi tu đó rồi nửa đêm hoàng tử nhìn thấy nhìn thấy mấy cái cô mà cung nữ mà nằm ngủ thoi hơ hang người thì nghiêng răng kệt kệt người tóc tai rũ rượi bù xù ,người thì chảy nước miếng người thì nằm tay chân gì gác bậy tâm bạ nhìn nó ón nhưng mà biết bao nhiêu người ở trên cái trần thế này cũng nhìn thấy cái cảnh mà ngủ mà thiệt thà thơ ngây đó của người nữ mà họ đã cảm thấy đó là một cái thích như vậy. Nhưng mà đối với một người như ngài ngài đã thấy cái hình ảnh nó dễ ngán hoặc là một nữa như là thanh niên “Chá xá” vào một đêm kia cũng như Bồ tát như vậy sau cái giấc ngủ giấc khuya cái là bất chợt giật mình thì ngó thì thấy tại vì cái công tử “Chá xá “ cũng là một người giống như ông hoàng vậy đó cũng có ba cái tòa lâu đài để thích hợp với ba cái mùa của Ấn Độ là mùa nắng mùa mưa với mùa lạnh sương lấm lấm sương như ông hoàng vậy đó. Thiếu gì mà giai nhân mỹ nữ mà hậu hạ ngày đêm, chứ ngài thấy cái đó ngài chán ngài đi rồi ngài mới thấy thế gian này ôi là bản thì lúc đó trời đó cũng khuya. Đức Thế Tôn ngài ở bên một cái cánh rừng gần đó ngài biết được cái chuyện này cho nên ngài chờ thì khi thanh niên “Chá xá” đi gần đến ngài nói kêu đích danh á “Chá xá này” ở đây không có bản chạt hãy đến đây. Ông đang lang thang là thế gian thì sao mà bản chạt quá chạt hẹp mà nó cầu uest, Ngài nói ở đây không có bản chạt, nghe có người gọi đích danh mình mà bằng một cái âm thanh từ ái của đức Phật như vậy ông tức tốc, lập tức đi nhanh lại gặp thì tướng hảo như vậy ông xúc động quý xuống đánh lễ và đức Phật thuyết cho ông nghe một cái thời pháp

vấn tất, ông đắc tu đã quờn thì chúng ta dĩ nhiên hôm nay chúng ta không thể nào mà bằng được một phần trăm một phần ngàn của những cái bậc hiền trí ngày xưa như vậy được nhưng ít ra chúng ta cũng hiểu rõ một điều rằng là mọi nỗ lực của chúng ta trong đời sống này dĩ nhiên ngoài cái nghĩa là để làm tròn cái cái tinh thần trách nhiệm của một người cha, một người chồng, một người em, một người vợ, một người con ở trong gia đình thì mọi nỗ lực của chúng ta nó còn một ý nghĩa nữa đó là cái sự xây dựng cái thế giới lực trần lực căn của mình. Tôi nói như vậy bởi vì rõ ràng rằng mình lại nhà bạn hoặc mình đi ra chỗ công cộng mình thấy người ta có những cái bàn, cái ghế mình thích là thế là mình cũng ráng làm, ráng cày cái thân trâu mình lên để mình về mình có cái bàn, cái ghế giống người ta rồi mình thấy người ta có cái tivi mình cũng ráng về mình lết cái tivi cho nó bự, chứ một cái tivi 17 18 21 inch á nó coi đâu có đã nó đâu có giống tivi của người ta. Rồi mình kiếm một cái dàn hifi karaoke rồi mình lần lượt mình đi kiếm sống cả cuộc đời của mình là mình chỉ lấp đầy cái gọi là cái lỗ mắt, tay, lưỡi, thân, ý. Ở trong tăng chi bộ Phật nói rằng có ba thứ mà nó không bao giờ nó biết no. Nó là ngọn lửa nó không bao giờ biết no. Biển cả không bao giờ biết no. Và cái lòng tham của chúng sinh nó cũng không bao giờ biết no. Biển cả không bao giờ biết no là bởi vì mình có liệng xuống dưới biển bao nhiêu thứ thì biển cũng cứ là biển. Biển nó không có vì cái chuyện mà mình liệng mình lấp nó rồi nó cạn nó voi và nó hẹp nó chật là không có. Cho nên nay các vị nghe có ai mà lấp biển. Nó không bao giờ biến mất đâu. Mà trên thực tế chúng ta cũng thấy rằng tổng diện tích của biển ở trên trái đất này nó còn lớn hơn là tổng diện tích của phần lục địa đất liền nữa cho nên là biển nó không bao giờ no. Thứ hai là ngọn lửa không bao giờ biết no là bất cứ cái giống gì mà cháy được trong lúc cái ngọn lửa đang cháy mình liện nó cháy được nó cháy nó không có bao giờ mà nó nói rằng á là tôi no hoặc cháy đến lúc mà nó mệt nó không thèm cháy nữa, nó càng cháy mà mình cần liệng vào thì nó cháy còn đã đời ông địa nó càng cháy dữ dần, còn sáng khoái hơn nữa. Cái thứ ba đó là cái lòng tham của mình mà lòng tham mình ở đâu nó ra tham mình là nó ẩn núp trong sáu cái lỗ. Các bậc thánh như đức phật chẳng hạn ngài cũng có lục căn chứ, lục căn của các ngài đó là không có cái sự kiếm tìm khao khát mà từng thiếu như mình, còn cái lục căn của mình là đời đời sông cạn đá mòn không bao giờ mình lấp đầy lại được bởi vì mình bữa nay mình đi tìm cái đó cái mình chán cái mình bỏ nó cái mình đi tìm cái khác.

Chúng tôi là một tu sĩ nhưng chúng tôi biết một chuyện là hồi đó mình qua Mỹ đó lâu lâu mình đi ra phố rồi mình ghé shop thấy nó có mấy cái đồ lạ lạ cũng khoái thấy nó rẻ rẻ mấy ông bạn xách đem về bỏ phòng, đi lâu lâu có thấy cái nào lạ lạ xách bỏ trong phòng mà lúc đầu á thì mình lúc mình mua mình nghĩ trong phòng mình có cái này chung là tuyệt vì hình mấy chú tiểu mà có con chó nó cắn nó kéo cái quần á cái loại mà tượng đó nó nhìn nó cute lắm, dễ thương lắm, tượng của Tổ đạt ma hoặc là mấy cái bức tranh tàu mà thủy mặt, sơn thủy hữu tình của Trung Quốc mình thích lắm mình. Mà mua về mới biết rằng cái niềm vui cái sự thích của mình nó chỉ có ngoài tiệm thôi. Chứ cái về tới nhà thì nhiều lắm đó là ba hôm bốn bữa tự nhiên nó lợi té ngựa ra là cái nó ngán, ngán quá. Đùng bây giờ mình không cần cái món đồ đó nữa mà mình đi cần cái không gian nó trống trải, thì khi mình nằm ở trong phòng mình thèm được nhìn cái tường trắng mà không còn nữa, cái đó mình đã dán còn hơn người ta người ta dán Salonpas nữa. Mai thì tranh này, mai tranh kia, đâu có nhiều, cứ miếng như vậy tranh tàu nó in bằng giấy chứ rẻ bèo, sáu đồng ba đồng bốn đồng cứ mua về dán giống như là dán Salonpas thì một lúc nào đó mình thấy mình chán đi và tôi chúng tôi nghĩ cái bệnh mà kêu là bệnh mà nghiện đi shopping (Omniomania) tức là mình nghiện mình sắm thôi, mình sắm cho đã rồi. Thì cái chứng bệnh nó rất là nguy hiểm ở đây chúng tôi không phải mượn thời pháp để mà nói chuyện săn đàn hay gì mà chúng tôi muốn nói đó chỉ là những cái mà mình thường bị và cái đó nó hoàn toàn nó nằm ở trong sáu cái lỗ của mình đó là mắt, tai mũi, lưỡi, thân, ý mình mua cái đó có thể là vì mình thích ngắm nó hoặc là mình muốn nghe nó, mình muốn ngửi mùi nó cũng như người đem cả đồng nước hoa về rồi cũng liệng hết, cuối cùng đem cho người ta. Chúng tôi thưa xin tiết lộ các vị một chuyện đó là cái ngày mà chúng tôi rời cái houston florida mà đi trong đụn trong cái túi hành lý tôi có tới mười mấy chai nước hoa các vị biết ở đâu nó ra dữ vậy là có những người chờ cho họ cũng có, họ đi shopping lấy dư cũng có, rồi cái họ không có xài, hỏi họ than lúc chuyện vui thì họ có nhắc qua họ nói trời con có nhiều quá không biết làm sao cho hết chúng tôi nói nửa đùa nửa thật chúng tôi nói thì xả hết chùa, tôi thiếu trên chùa có chỗ nào hôi chỗ nào sai xịt đỡ hơn mình để đó hư lâu cũng giục á. Mình nói nửa đùa nửa thật vậy mà họ lại tin họ

xách vô họ đem cho chúng tôi rồi ngày đi thì mình lấy mình bỏ mình đi thì có gì đâu kệ xách mười mấy chai bỏ vô thì đến bây giờ thì đi Mỹ mà họ gặp chúng tôi xài cho họ nê là bởi vì mấy cái đó là toàn là mấy cái eau de toilette không chứ đâu có phải tầm thường mà chúng tôi nghĩ nhiều chai nó cũng mấy chục đồng á nhưng mà mình xịt trong toilet cho nó lạ hoặc trong nhà mình làm biến đổi rác nó cũng có cái mùi khẳm khẳm, xách ra xịt cho nên là tôi trong phòng đâu có thêm xài các thứ mà Air Freshner cho một chúng tôi xài toàn eau de toilette không à. Vì sao vậy vì mình có cái bệnh là mình lấp đầy cái lục căn của mình. Kết cục mình xài ko hết thành ra mình cho người ta cứ đi mua đi mua nhiều khi cái thứ nó còn hạnh phúc hơn là cái lúc mình được xài nữa. Có nhiều người họ nói với chúng tôi rằng họ mua cái đồng hồ đó đã là 8 năm rồi mà họ còn để nó trong hộp lâu lâu cái họ dọn đồ họ thấy nó nằm trong đó rồi thôi. Thì khi mà hành giả tu tứ niệm xứ là sao? tu tứ niệm xứ là luôn hiểu rõ rằng những cái gì thuộc về cái chuyện ngon hay là sạch đẹp hay là tiếng hay đều là những cái giá trị rất là ước lệ, rất là tương đối rất là phù du nó tùy thuộc vào cái bối cảnh sống của chúng ta như ngày xưa mà ở Việt Nam mà sau 75 có những người ngày trước họ giàu có lắm, thì sau 75 nó trời ơi có một lúc mà bo bo khoai mì mà không có ăn thì tự nhiên trong nhà nó có cái món đồ chơi mà còn dư lại đó nhìn ở trên áo dài mà dưới cái quần cục vậ nó coi nó ko giống ai hết tron vì sao vì ngày xưa mình giàu có trong nhà mình chung cái đó đồng bộ nó được ví dụ như bây giờ thì ngày xưa mình ở nhà ngói nhà trường thì được mình xài sofa hay là mình xài cái gì cũng được còn bây giờ mình dọn về nhà ở trên lợp tôn dưới vách, mình ráng để bộ sofa là lúc mình dọn nhà mình đâu có bỏ được, mình tiếc lắm, cái mình xách bộ sofa mình đem theo rút cuộc ở trên lợp tôn, ở dưới bằng vách ở trong nhà có cái sofa cho nó sướng ví dụ như vậy. Thì do cái bối cảnh sống thì cũng không thích cái món đó nữa mà khi món nữa thì đó được sẽ là vô thường thì lục căn mà lục trần nó là những cái mà đầy đọa mình suốt cuộc đời mà bản thân nó là những thứ rất rất là vô thường.

Có một cái vị thiền sư người nhật bản được người ta mời qua bên để mà tham dự một cái cuộc hội thảo về tôn giáo và đồng thời nó các cái trường đại học nó cũng thỉnh này về nói chuyện có một điều là ngài đi vậy phải có phiên dịch bởi vì ngài không biết nói tiếng anh bởi vì từ bé không có từng rời khỏi nước Nhật. Thì tới ngày qua bên Mỹ dự hội thảo xong xuôi là có một phóng viên nó hỏi ngài qua bên đây ngài thấy bên đây cái nếp sống người Mỹ thấy cái xã hội người Mỹ nó có cái gì làm ngỡ ngàng ngạc nhiên so với cái xã hội Nhật Bản hay không thì Thiền Sư trả lời một câu rất rất là thiền sư, nói rằng thì văn minh cũng giống giống nhau hồi xưa có chỗ vậy chỗ khác chứ còn giờ văn minh là chừng ngày hai ngày là mình đã đi từ cái châu lục này qua châu lục kia rồi đó có cái gì đâu mà lạ. Như cái máy bay bên Nhật cũng có máy bay, xe hơi bên Nhật cũng có xe hơi hoặc máy tủ lạnh hai bên nó giống nhau chả khác gì. Mỹ có thể nhộn nhịp hơn nhưng mà cái nhộn nhịp của Mỹ tôi cũng không có làm ngạc nhiên tôi chỉ ngạc nhiên có 1 chuyện thôi là đâu cũng vậy bên Nhật bản quê hương tôi, tôi qua châu Âu tôi qua Mỹ tôi thấy có điều mà cho đến giờ từng tuổi đầu tôi vẫn còn ngạc nhiên tôi tưởng qua đây đã khá hơn ai ngờ cũng vậy. Thì cái ông phóng viên mới hỏi cái điều gì mà làm cho ngài ngạc nhiên dữ vậy thì vị thiền sư đi hỏi từng vị thì ai cũng biết mình sống nay chết mai, ai cũng tính chuyện lâu dài hết tron á, từ xe cũng muốn cho nó bền, đồng hồ cũng muốn cho nó tốt, rồi cái gọng kính cũng muốn cho nó tốt nói chung là cái gì cũng biết kiếm đồ xịn đồ tốt đồ đắt tiền mà mình sai chứ ai cũng biết rằng sống nay chết mai, chuyện lạ chỉ có nhiều đó thôi.

Thì cái câu chuyện ngày xưa tôi coi tôi cũng không để ý ngộ ngộ vậy là khi là bây giờ mình có một chút thêm một chút tuổi đời thì mình có những cái thấm thía cũng có những cái va chạm mình mới hiểu ra được cái ngạc nhiên là đúng là bởi vì tất cả mọi thứ nó đều là những cái cọng rác và những cánh hoa những tờ giấy nó trôi ở trên cái dòng nước và bản thân những cọng rác những nó cũng đang phụt nó đang đi đến cái con đường hủy diệt mà ngay cả bản thân dòng nước trong từng lúc nó đang trôi đang chảy mà cái con người mà đứng trên bờ mà nhìn xuống cũng đang từng phút đang đi cần cỗi đang tiến gần cái quan tài hơn, trong từng phút đều đang trên con đường để đến cái sự hủy, mà mắt tai mũi lưỡi thân ý của mình nó cũng đang trên đường đến sự hủy, và mình luôn tin dành cho nó những cái rất là công phu rất là tốn kém công phu là về cả thời gian lẫn công sức lẫn tiền bạc nhiều khi mình phải hy sinh nhiều thứ ở trong đời để mà có được những cái sắc, thanh, ý, vị, xúc nhưng mà có được thì sao chưa chắc mà được hạnh phúc bởi vì mình cứ tiếp tục lên đường đi tìm

sang một cái khác đi tìm ra một cái khác này là tôi lên đó nói về cái sắc, rồi cái thính cũng vậy còn hồi xưa mình lớn lên ở miền tây nam bộ thì thôi, mình lớn lên mình nghe cái lương, rồi mình còn đi trong ruộng trong đồng thì mình còn nghe là hát hò, vọng cổ rồi lớn lên đi về thành biết nghe mấy cái nhạc vàng nhạc sến rồi bây giờ qua hải ngoại mình thêm được cái nhạc giạt, rồi qua cái nhạc Việt giạt chưa đủ thì qua cái Mỹ giạt rồi mẽ giạt thì cái đó theo thời gian thay đổi thay đổi để lúc nào đó mình thấy hết giạt cái mình lui về mình thích ngâm thơ nè thích ngâm thơ rồi khi nào mình, rồi mình già quá rồi nếu mình là Phật tử lúc đó khi nào mình già quá mình không còn nghe nhạc nghe thơ nữa cái bê ở đâu được năm ba cuốn băng mà tụng kinh pháp hoa phổ môn đi đà thủy sám nghe để tự mình an ủi tinh tấn mình có tu, mình không tu sao được ở trong phòng mà lúc nào cũng có tiếng lóc cóc lóc cóc không tu là cái gì mà ở đây không phải là chúng ta ngồi tưởng tượng nữa nha ngày xưa lúc mà chúng ta còn ở trong nước bên Việt Nam chúng ta có một thời gian học ở nhờ nhà Phật tử ở bên cái đường Bùi Đình Túy Bình Thạnh đó Trong nhà có ông cụ ngày xưa cũng làm cũng viên chức cũng có hạng của tây ngày xưa đó ông già lẩm lẩm lẩm lẩm tôi biết ông được có một năm mấy là ông mất tiêu là ông chết rồi biết năm mấy ông mất thì trong cái phòng của ông kề bên phòng của tôi thì là tôi cứ mờ mờ đất là đã nghe mùi khói nhang bắt đầu ồ ồ tụng, ồ ồ tụng có mở băng cassette thường gần như là 24/24 vì chúng ta thấy cái cảnh thính nó cũng vô thường có một lúc mà tuổi trẻ nó thích tại vì nó mộng mị nó mơ màng nó nó diễm mặc, nó hồi xuân để mà ta mộng mị chim bao nhưng mà đến một cái tuổi nào đó thì mình thích sớm như vậy mình đốt trầm hoặc trà rồi mình đi tưới lan hoặc những cái nhà mà hoa quỳnh nó nở khuya, ráng ngồi chờ. Trong lúc tết giao thừa ai cũng tính áo quần mới đi chúc tết, rồi riêng tuổi già thì mình ngồi mình chăm sóc mình ngồi chờ nó mấy ông bạn già đến đánh cờ tướng hoặc là đầu lão cho nó vui như cái sự thì rõ ràng vô thường đời sống mà mình thấy mình thấy cứ để mọi thứ nó trôi chảy đi từ khi nào mình bị đẩy bị đến cái vực nào đó mà mình không có gượng được nữa thì lúc đó mình mới ngó bằng được kiếm ai kiếm đức Phật.

Nhưng mà cũng còn khá muộn nhưng mà nó cũng phải nói là muộn á dù sao nó cũng khá là không bao giờ, không bao giờ vẫn còn thê thảm hơn nữa. Vô thường cảnh thính, thì vô thường ở cảnh trí tức là mùi hồi nào thì mình cũng thích trà nước hoa hồi nào mình cũng thích ở trong nhà có dạ lý hương hoa lài hoa lý hoa cau, hoa bưởi một lúc là nó bị mình hết. Tất cả những cái chưng diện đó nó cũng khác hồi nhỏ còn trẻ da còn bóng trơn, còn mịn nước hoa ngó coi bộ được chứ bây giờ già thì mình xài nước qua thấy nó già bỏ do của cơ thể bệnh hoạn. Bây giờ không xài nước hoa chuyên hệ xài dầu xanh, dầu gió, dầu nhị thiên đường cũng là cái chữ vô thường không có tính trước, mà cái dầu thơm nào mà nó không phai. Cái lỗ mũi vô thường cái mùi cũng vô thường, mà cái thích của mình ở trong các mùi cũng là vô thường cho nên phải nói là nhân là vô thường, nhĩ tử thiết thân ý là vô tình rồi mà sắc thính khí vị xúc vô thường rồi mà nhãn thọ, nhĩ thọ, ý thọ cũng là vô thường mà tướng sinh tướng thức cũng là vô thường bất cứ cái gì mà có dính líu đến lục căn lục trần thì chúng nó vô thường, Bởi vì sao? Vì cất một ngôi nhà trên cát thì làm sao không vô thường được? Niềm vui nỗi buồn nào mà đến từ lục căn lục trần dứt khoát niềm vui nỗi buồn đó phải vô thường. Vì sao? Bản thân lục căn lục trần cũng là vô thường. Ai đó mà từng tắm biển rồi dẫm cát mà chơi đó. Chúng ta người ta bươi cát đắp lên thành quách lâu đài thì thì ngày trước đi về Việt Nam lâu lâu chứ chừng năm bảy sư cũng đi ra Vũng Tàu hoặc là ngày xưa quý thầy có cho qua chỗ nào vắng vắng để hít thở thì tức là bên đó biết bao nhiêu là mẹ con đã trắng chạy tới chạy lui chạy tới chạy lui nó đào lỗ nó cái nước bị nó đẩy lên cái rồi xóa mờ hết rồi tụi nó cong lưng đào tiếp, hồi đó chưa kể là thỉnh thoảng lâu lâu chúng tôi còn gặp những cái ngôi nhà những cái ngôi nhà hầm hố Thành quách mà mấy thanh niên nào đó trước khi mình đến, nó cũng đắp cũng xây rồi cho nó chơi chán chê rồi nó bỏ nó đi thì chiều sóng biển thủy triều nó lên nó cũng cuốn văng hết thì tất cả những gì xây dựng trên cát nó phải đều có lúc nó vô thường vì sao bản chất cát là sự tan rã thì lục căn nó vô thường lục trần nó vô thường lục thức nó vô thường thì Bất cứ những cái niềm vui nỗi buồn nào mà nó đến từ lục căn lục trần lục thức đó nó cũng là vô thường. Hành giả tu tập niệm xứ là người nhìn thấy rõ cái sự vô thường của lục căn, lục trần, thấy rõ tâm tư tình cảm của mình đối với ngoại cảnh nó cũng là vô thường. Ngày xưa cũng cái đó mình thích mà bây giờ mình ghét. Ngày xưa cũng có cũng cái đó mà mình ghét bây giờ mình lại thích. Thì tất cả những cái đó nó chính là muốn thấy được những điều đó là mình đòi hỏi phải có một phu thể nghiệm thân chứng tự bản thân mình.